T079 BL IX (02) 1448 Căn Bản Thuyết Nhất Hữu Bộ Tỳ Nại Da Dược Sự Q2

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1448 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA DÖÔÏC SÖÏ, Quyeån 2

CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ
TYØ NAÏI DA DÖÔÏC SÖÏ
QUYEÅN 2

Phaät ôû nöôùc Ma-kieät-ñaø du haønh ñeán vöôøn Truùc laâm beân ao Yeát lan ñaïc ca thaønh Vöông xaù, luùc ñoù vua AÛnh thaéng nghe tin Phaät du haønh ñeán nöôùc mình lieàn suy nghó: “tröôùc ñaây ta coù nguyeän thöôøng cuùng Phaät nhöng chöa töøng thænh Phaät an cö ba thaùng, nay ta neân thænh Phaät vaø Taêng an cö ba thaùng cuùng döôøng töù söï vaø sai Y vöông Thò-phöôïc-ca caáp thuoác trò bònh”, nghó roài vua AÛnh thaéng lieàn cuøng quaàn thaàn ñeán choã Phaät ñaûnh leã ngoài moät beân nghe Phaät noùi phaùp, Theá toân tuøy thuaän noùi phaùp chæ daïy cho vua ñöôïc lôïi hæ roài lieàn im laëng. Vua lueàn rôøi khoûi choã ngoài chaép tay baïch Phaät: “cuùi xin Theá toân thoï con thænh an cö ba thaùng trong cung, con seõ ñem tö taøi ñaõ coù cuùng döôøng töù söï vaø baûo Y vöông Thò-phöôïc-ca caáp thuoác trò bònh cho Taêng”, Phaät im laëng nhaän lôøi, vua bieát Phaät ñaõ nhaän lôøi neân ñaûnh leã Phaät roài ra veà. Trôû veà cung vua lieàn ra lònh chuaån bò moïi thöù ñeå cuùng döôøng Phaät vaø Taêng trong ba thaùng haï. Luùc ñoù vua Thaéng quang nghe tin vua AÛnh thaéng thænh Phaät vaø Taêng vaøo trong cung cuùng döôøng ba thaùng haï lieàn suy nghó: “oâng aáy laø vua nöôùc lôùn coøn cuùng döôøng Phaät vaø taêng nhö theá, ta cuõng laø vua nöôùc lôùn, neáu Theá toân ñeán nöôùc ta, ta cuõng seõ ñem tö taøi cuùng döôøng vaø baûo thaày thuoác A-ñeá-da trò bònh”. Sau khi an cö ba thaùng ôû thaønh Vöông xaù xong, Theá toân ñaép y mang baùt cuøng ñaïi chuùng du haønh ñeán thaønh Thaát-la-phieät truï ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, vua Thaéng quang nghe tin naøy lieàn ñeán choã Phaät ñaûnh leã ngoài moät beân nghe Phaät noùi phaùp, Theá toân tuøy thuaän noùi phaùp chæ daïy cho vua ñöôïc lôïi hæ roài lieàn im laëng. Vua rôøi khoûi choã ngoài chaép tay baïch Phaät: “Theá toân, cuùi xin Theá toân thoï con thænh an cö ba thaùng cuùng döôøng töù söï vaø baûo thaày thuoác A-ñeá-da trò bònh cho Taêng”, Phaät im laëng nhaän lôøi, vua ñaûnh leã Phaät roài ra veà. Veà ñeán trong cung lieàn ra lònh chuaån bò moïi thöù cuùng döôøng vaø

baûo thaày thuoác A-ñeá-da caáp thuoác trò bònh cho Taêng, moãi saùng vua Thaéng quang

SOÁ 1448 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA DÖÔÏC SÖÏ, Quyeån 2 15

ñeàu ñeán trong Tyø-ha-la ñaûnh leã Phaät vaø ñi thaêm caùc Bí-soâ. Luùc ñoù vua thaáy coù 1 Bí-soâ maéc bònh Tró thaân theå vaøng voû, oám yeáu, tieàu tuïy khoâng coù söùc löïc lieàn hoûi caên bònh roài baûo thaày thuoác A-ñeá-da ñeán chöõa bònh cho Bí-soâ, nhöng thaày thuoác naøy voán khoâng tín kính Tam baûo neân khoâng chòu chöõa trò. Sau ñoù vua gaëp laïi Bí-soâ bònh thaáy vaãn oám yeáu nhö cuõ neân hoûi roõ nguyeân do, vua nghe roài lieàn noåi giaän ra lònh baét thaày thuoác ñeán hoûi raèng: “tröôùc ñaây Ta baûo ngöôi chöõa bònh cho Bí-soâ, taïi sao ngöôi khoâng chòu chöõa trò, neáu ngöôi khoâng chöõa laønh bònh cho Bí-soâ Ta seõ töôùc quan vò cuûa ngöôi”, thaày thuoác naøy nghe vua quôû traùch nhö vaäy lieàn oâm giaän Bí-soâ bònh noùi raèng: “haù chaúng phaûi do oâng ta maø vua muoán ñoaït quan vò cuûa ta hay sao”. Thaày thuoác lieàn daãn Bí-soâ bònh ra ngoaøi tinh xaù troùi tay chaân laïi ñeå caét Tró, Bí-soâ bònh bò böùc baùch ñau ñôùn neân gaøo to: “con gaëp naïn khoå sao Theá toân ñaïi töø bi khoâng thöông xoùt”. Thöôøng phaùp cuûa chö Phaät laø trong taát caû thôøi khoâng vieäc gì maø khoâng bieát, do taâm löïc ñaïi bi Phaät ñi ñeán choã Bí-soâ bònh, vöøa thaáy Phaät ñeán thaày thuoác lieàn truùt giaän noùi raèng: “keû ti tieän kia, haõy ñeán xem hai boä cuûa ñeä töû ngöôi nhö theá naøo”, Phaät nghe lôøi naøy lieàn boû ñi. Veà ñeán truù xöù traûi toøa ngoài roài móm cöôøi, töø trong mieäng phoùng ra haøo quang 5 saéc chieáu xuoáng hay chieáu leân, neáu chieáu xuoáng thì chieáu ñeán nguïc Voâ giaùn vaø caùc nguïc khaùc khieán cho chuùng sanh trong ñaây ñang bò ñoát noùng lieàn ñöôïc maùt meû, ñang bò laïnh coùng lieàn ñöôïc aám aùp. Hoï caûm thaáy an laïc lieàn suy nghó: “ta vaø moïi ngöôøi töø caûnh khoå ñòa nguïc cheát ñi, ñöôïc sanh vaøo coõi khaùc chaêng?”. Theá Toân sau khi laøm cho caùc höõu tình kia sanh tín taâm lieàn hieän nhieàu töôùng khaùc nöõa, thaáy nhöõng töôùng naøy hoï lieàn suy nghó: “chuùng ta khoâng phaûi cheát ôû ñaây sanh veà coõi kia, maø laø do söùc oai thaàn cuûa Ñaïi Thaùnh ñaõ khieán thaân taâm chuùng ta hieän ñöôïc an laïc”. Ñaõ sanh tín kính thì coù theå dieät caùc khoå, ôû coõi nhôn thieân ñöôïc thoï thaân thaéng dieäu, thaønh chôn phaùp khí thaáy ñöôïc lyù chôn ñeá. Neáu haøo quang chieáu leân thì ñeán coõi trôøi Saéc cöùu caùnh, trong haøo quang dieãn noùi caùc phaùp khoå, khoâng, voâ thöôøng, voâ ngaõ… vaø noùi keä: “Ngöôøi phaûi nghe Phaät daïy Doác caàu ñaïo xuaát ly Phaù ñöôïc quaân sanh töû Nhö voi phaù nhaø tranh. ÔÛ trong phaùp luaät Phaät Duõng tieán thöôøng tu hoïc Xa lìa ñöôøng sanh töû Bôø meù khoå khoâng coøn”.

SOÁ 1448 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA DÖÔÏC SÖÏ, Quyeån 2 15

Haøo quang naøy sau khi chieáu khaép ba ngaøn Ñaïi thieân theá giôùi lieàn trôû veà choã Phaät, neáu Theá Toân noùi vieäc quaù khöù thì haøo quang trôû vaøo phía sau löng, neáu noùi vieäc vò lai thì haøo quang trôû vaøo phía tröôùc ngöïc, neáu noùi

vieäc ñòa nguïc thì haøo quang trôû vaøo phía döôùi chaân, neáu noùi vieäc baøng sanh thì haøo quang trôû vaøo phía goùt chaân, neáu noùi vieäc ngaï quyû thì haøo quang trôû vaøo phía ngoùn chaân, neáu noùi vieäc loaøi ngöôøi thì haøo quang trôû vaøo ñaàu goái, neáu vieäc cuûa Löïc luaân vöông thì haøo quang trôû vaøo loøng baøn tay traùi, neáu noùi vieäc cuûa Chuyeån luaân vöông thì haøo quang trôû vaøo loøng baøn tay phaûi, neáu noùi vieäc coõi trôøi thì haøo quang trôû vaøo roán, neáu noùi vieäc cuûa Thanh vaên thì haøo quang trôû vaøo mieäng, neáu noùi vieäc cuûa Ñoäc giaùc thì haøo quang trôû vaøo phía giöõa hai chaân maøy, neáu noùi vieäc cuûa ñaïo quaû Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc thì haøo quang trôû vaøo phía treân ñaûnh ñaàu. Luùc ñoù aùnh saùng nhieãu quanh Phaät ba voøng vaøo vaøo trong mieäng Phaät, cuï thoï A-nan-ñaø baïch Phaät: “Theá Toân Nhö Lai ÖÙng chaùnh ñaúng giaùc vui veû móm cöôøi chaúng phaûi laø khoâng coù nhôn duyeân”, lieàn noùi keä thænh Phaät: “Töø mieäng Phaät phoùng haøo quang vi dieäu, Chieáu khaép Ñaïi thieân khoâng phaûi moät töôùng, Chieáu khaép caû 10 phöông caùc quoác ñoä, Nhö maët trôøi chieáu saùng khaép hö khoâng. Phaät laø nhaân toái thaéng cuûa chuùng sanh, Coù theå töø kieâu maïn vaø lo buoàn. Khoâng nhaân duyeân, kim khaåu khoâng môû lôøi, Mieäng móm cöôøi aét noùi vieäc kyø laï. Con laëng leõ quan saùt ñaáng Maâu Ni, Ai muoán nghe, Phaät noùi cho nghe, Nhö sö töû vöông roáng tieáng vi dieäu, Cuùi xin Phaät quyeát nghi cho chuùng con, Phaät nhö Dieäu sôn vöông trong bieån caû, Neáu khoâng nhaân duyeân, Phaät khoâng dao ñoäng, Töï taïi töø bi, mieäng Phaät hieän móm cöôøi, Noùi nhaân duyeân cho ngöôøi ñang khao khaùt”. Theá Toân baûo A-nan-ñaø: “Ñuùng vaäy A-nan-ñaø, khoâng phaûi khoâng coù nhaân duyeân maø Nhö Lai ÖÙng chaùnh ñaúng giaùc mieäng hieän móm cöôøi. Thaày thuoác A-ñeá-da töï haïi mình vì ñaõ maéng Phaät laø keû ti tieän. Ta nhôù töø ñôøi vua Ñaïi tam maït ña ñeán nay, ta chöa töøng bò maéng chöûi nhö theá, vaäy maø nay thaày thuoác A-ñeá-da duøng lôøi aùc maéng Ta, do nghieäp aùc naøy baûy ngaøy sau oâng ta seõ hoäc maùu maø cheát vaø bò ñoïa vaøo ñòa nguïc chòu

khoå laâu daøi. Vì theá naøy caùc Bí-soâ, khoâng neân nhôø thaày thuoác khoâng coù tín taâm nhö thaày thuoác A-ñeá-da trò bònh. Bònh Tró coù hai caùch chöõa: Moät laø duøng chuù thuaät, hai laø duøng thuoác, neáu Bí-soâ bònh naøo nhôø thaày thuoác nhö thaày thuoác A-ñeá-da trò bònh thì phaïm toäi Vieät phaùp”. Luùc ñoù caùc ñaïi thaàn taâu vua: “thaày thuoác A-ñeá-da maéng Phaät laø keû ti tieän vaø coá yù laøm cho Bí-soâ bònh cheát”, vua nghe roài lieàn töùc giaän ra lònh xöû traûm, ñaïi thaàn taâu: “Ñaïi vöông, A-ñeá-da ñaõ laø ngöôøi cheát caàn gì gieát nöõa, Theá toân ñaõ döï kyù baûy ngaøy sau oâng ta seõ hoäc maùu maø cheát vaø bò ñoïa vaøo ñòa nguïc”, vua noùi: “neáu vaäy haõy ñuoåi haén ra khoûi nöôùc”. Sau khi bò ñuoåi ra khoûi nöôùc, A-ñeá-da ñi ñeán thaønh Sa keâ ña laïi cuõng bò ñuoåi ra khoûi nöôùc, ñi ñeán thaønh Baø-la-neâ-tö cuõng bò ñuoåi ra khoûi nöôùc, laàn löôït ñi ñeán caùc thaønh nhö Pheä-xaù-ly, Vöông xaù, Chieâm ba cuõng ñeàu bò ñuoåi, cuoái cuøng ñeán ngoài döôùi moät goác caây, cho ñeán soâng suoái ao hoà naøo cuõng bò thieän thaàn xua

ñuoåi, luùc ñoù oâng ta suy nghó: “loaøi daõ can coøn coù choã ñeå döøng nghæ, coøn ta thì khoâng coù, cho ñeán moät goác caây cuõng khoâng dung naïp ta”, suy nghó roài buoàn böïc trong loøng hoäc maùu ra maø cheát vaø bò ñoïa vaøo ñòa nguïc A tyø. Luùc ñoù Theá toân noùi keä: “Ngöôøi naøo ôû theá gian, Mieäng noùi ra lôøi aùc, Laø duøng dao buùa beùn, Töï chaët ñöùt thaân mình. Khen ngôõi nhöõng keû aùc, Cheâ bai ngöôøi hieàn thieän, Mieäng sanh caùc toäi loãi, Khoâng chieâu caûm quaû vui. Côø baïc tuy maát lôïi, Loãi aáy cuõng coøn nheï, Huûy nhuïc Phaät Theá toân, Toäi naøy heát söùc naëng. Ai duøng lôøi ñoäc aùc, Huûy baùng caùc vò Thaùnh, Seõ ñoïa nguïc An boä, Traûi qua traêm ngaøn naêm, Laïi do lôøi aùc maéng, Huûy baùng caùc vò Thaùnh, Ñoïa vaøo nguïc Thanh baøo, Boán vaïn hai ngaøn naêm”. Phaät ôû trong nöôùc Ñòch mieâu du haønh ñeán moät thoân vaø nghæ ñeâm

trong moät truù xöù cuõ nhöng tröôùc ñaây chöa keát giôùi, ñeâm ñoù Theá toân boãng phaùt bònh phong, cuï thoï A-nan-ñaø suy nghó: “ta thöôøng haàu haï Theá toân, nay Theá toân phaùt bònh, ta neân ñeán hoûi thaày thuoác phöông thuoác trò bònh”, nghó roài lieàn ñeán hoûi thaày thuoác, thaày thuoác noùi: “Thaùnh giaû haõy duøng toâ naáu vôùi ba loaïi thuoác saùp cho Theá toân uoáng thì bònh seõ khoûi”. Sau khi ñieàu hoøa caùc thöù thuoác aáy vaø naáu xong, A-nan-ñaø ñem daâng cho Theá toân uoáng, Theá toân hoûi A-nan-ñaø laø thuoác gì, A-nan-ñaø ñem vieäc treân baïch Phaät, Phaät hoûi: “thaày naáu ôû ñaâu?”, ñaùp laø naáu trong giôùi, Phaät hoûi laø ai naáu, ñaùp laø töï naáu, Phaät noùi: “naøy A-nan-ñaø, neáu naáu trong giôùi, caát chöùa qua ñeâm trong giôùi thì khoâng neân duøng ; neáu naáu trong giôùi, caát qua ñeâm ngoaøi giôùi thì khoâng neân duøng ; neáu naáu ngoaøi giôùi, caát qua ñeâm trong giôùi thì khoâng neân duøng ; neáu naáu ngoaøi giôùi, caát qua ñeâm ngoaøi giôùi thì ñöôïc duøng. Laïi nöõa naøy A-nan-ñaø, Bí-soâ töï laáy taát caû loaïi thuoác vaø töï naáu thì khoâng neân duøng; neáu ôû ngoaøi giôùi tìm Caàu tòch hay Baïch y naáu thì Bí-soâ ñöôïc duøng”. Phaät ôû taïi thaønh Thaát-la-phieät, luùc ñoù coù moät tröôûng giaû ñeán choã Phaät ñaûnh leã ngoài moät beân nghe Phaät noùi phaùp, Theá toân tuøy thuaän noùi phaùp chæ daïy cho tröôûng giaû ñöôïc lôïi hæ roài lieàn im laëng. Tröôûng giaû rôøi khoûi choã ngoài chaép tay baïch Phaät: “cuùi xin Theá toân vaø chuùng Bí-soâ ngaøy mai ñeán nhaø con thoï thöïc”, Phaät im laëng nhaän lôøi. Saùng hoâm sau tröôûng giaû traûi toøa ngoài, saép ñaët moïi thöù xong lieàn sai söù ñeán baïch Phaät: “ñeán giôø thoï thöïc, xin Phaät bieát thôøi”. Luùc ñoù caùc Bí-soâ vaâng lôøi Phaät daïy ñaép y mang baùt ñeán nhaø tröôûng giaû thoï thænh thöïc, Phaät khoâng ñi thoï thænh thöïc maø sai ngöôøi ñi laáy thöùc aên veà, do coù 5 duyeân : Moät laø caàn yeân tónh, hai laø noùi phaùp cho chö thieân, ba laø thaêm nom ngöôøi bònh, boán laø xem xeùt phu cuï cuûa taêng, 5 laø cheá hoïc xöù cho caùc Bí-soâ. Trong tröôøng hôïp naøy Phaät vì muoán cheá giôùi neân khoâng ñi thoï thænh thöïc maø baûo A-nan-ñaø laáy thöùc aên mang veà. Luùc ñoù ôû nhaø tröôûng giaû, côm doïn leân hôi soáng, A- nan-ñaø suy nghó: “côm naøy hôi soáng, Theá toân laøm sao aên ñöôïc, Theá toân laïi maéc bònh phong neáu aên côm naøy,

bònh seõ naëng theâm. Neáu ta khoâng thoï thì Theá toân chöa khai, ta neân thoï mang veà naáu laïi cho chín ñeå Theá toân duøng, nhaân ñaây Theá toân seõ tuøy khai", nghó roài A-nan-ñaø mang côm soáng veà truù xöù, sau khi naáu laïi cho chín roài môùi mang ñeán cho Phaät aên, Phaät hoûi: "naøy A-nan-ñaø, côm naøy vôùi côm maø caùc Bí-soâ ñaõ aên coù khaùc nhau khoâng?", ñaùp: "coù khaùc vì côm maø caùc Bí-soâ ñaõ aên hôi soáng", Phaät hoûi: "côm naøy nhaän töø ñaâu?", A-nan-ñaø ñem vieäc treân baïch Phaät, Phaät noùi: "laønh thay A-nan-ñaø, Ta chöa noùi maø thaày ñaõ bieát thôøi. Töø nay Ta khai cho caùc Bí-soâ neáu thoï côm soáng thì neân naáu laïi cho chín roài môùi

aên". Luùc ñoù Luïc chuùng Bí-soâ xin gaïo ñeå naáu côm, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät noùi: "neáu côm naáu hai phaàn chín moät phaàn soáng thì khai cho töï naáu laïi maø aên; neáu rau ñaäu, caù thòt naáu ñaõ ñoåi maøu, thoï roài thì khai cho töï naáu laïi maø aên; neáu laø caùc loaïi nöôùc uoáng nhö söõa ñaõ naáu soâi ba laàn, thoï roài thì khai cho töï naáu laïi maø uoáng ñeàu khoâng phaïm. Nhöng neáu laø gaïo, rau ñaâu soáng, caù thòt chöa ñoåi maøu, söõa chöa soâi ba laàn neáu töï naáu ñeå aên thì phaïm toäi Vieät phaùp". Phaät ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc thaønh Thaát-la-phieät, luùc ñoù ôû trong thaønh Thaâu-ba-la-ca coù moät tröôûng giaû teân laø Töï taïi giaøu coù, nhieàu quyeán thuoäc, cöôùi con gaùi cuûa moät tröôûng giaû quyù toäc laøm vôï, cuøng soáng raát haïnh phuùc. Khoâng bao laâu sau ngöôøi vôï coù thai, ñuû ngaøy thaùng sanh ñöôïc moät beù trai, traûi qua 2moät ngaøy tröôûng giaû môû tieäc aên möøng vaø nhôø thaân toäc ñaët teân cho beù, thaân toäc noùi: "ñaõ laø con cuûa tröôûng giaû Töï taïi thì neân ñaët teân laø An laïc". Thôøi gian sau ngöôøi vôï laïi sanh theâm beù trai thöù hai ñaët teân laø Thuû hoä, beù trai thöù ba ñaët teân laø Hoan hæ. Sau ñoù tröôûng giaû boãng maéc bònh naèm lieät giöôøng, taùnh tình cuõng trôû neân coäc caèn cau coù, thöôøng hay maéng chöûi ngöôøi thaân neân vôï con ñeàu traùnh xa, khoâng chaêm soùc cho oâng nöõa. Luùc ñoù ñöùa tôù gaùi trong nhaø suy nghó: "tröôûng giaû naøy laø chuû cuûa ta, thöôøng ngaøy lo toan traêm vieäc, cung caáp côm aùo cho chuùng ta, nay laâm troïng bònh vôï con khoâng coù chaêm soùc, ta khoâng chaêm soùc laø ñieàu khoâng neân". Nghó roài lieàn ñeán choã thaày thuoác noùi raèng: "hieàn thuû coù bieát tröôûng giaû Töï taïi khoâng?", thaày thuoác noùi: "toâi coù bieát oâng aáy, khoâng bieát hieän nay oâng aáy theá naøo?", ñöùa tôù gaùi noùi: "hieän nay oâng aáy laâm troïng bònh, vôï con khoâng coù chaêm soùc, oâng coù theå keâ toa thuoác cho oâng aáy khoâng?", thaày thuoác noùi: "neáu vôï con oâng aáy khoâng coù chaêm soùc thì ai chaêm soùc cho oâng aáy ?", ñöùa tôù gaùi noùi: "toâi seõ chaêm soùc cho oâng aáy, nay oâng aáy khoâng coù ngöôøi thaân, toâi cuõng khoâng coù tieàn nhieàu, xin oâng choïn loaïi thuoác reõ tieàn cho oâng aáy uoáng". Sau ñoù ñöùa tôù gaùi leùn laáy troäm ít taøi vaät cuûa vôï con oâng tröôûng giaû vaø giaûm bôùt chi tieâu cuûa mình ñeå mua thuoác veà cho tröôûng giaû uoáng, khoâng bao laâu sau bònh ñöôïc laønh, tröôûng giaû suy nghó: "ta mang bònh khoå maø vôï con khoâng coù chaêm soùc, ta ñöôïc soáng coøn laø nhôø ôn

cuûa ñöùa tôù gaùi, ta ñaâu theå khoâng baùo ñaùp". Nghó roài lieàn noùi vôùi ñöùa tôù gaùi: "hieàn thuû, toâi mang bònh khoå vôï con khoâng chaêm soùc, nhôø hieàn thuû lo thuoác thang chaêm soùc neân ñöôïc soáng coøn. Vaäy hieàn thuû muoán gì toâi seõ laøm cho ñöôïc toaïi nguyeän". Tôù gaùi noùi: "neáu ñaïi gia ñoái vôùi toâi coù yeâu meán rieâng thì xin haõy cuøng toâi giao hoan". Tröôûng giaû noùi: "caàn gì phaûi laøm vieäc giao hoan naøy, toâi seõ cho hieàn thuû 500 kim tieàn vaø giaûi phoùng kieáp noâ

SOÁ 1448 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA DÖÔÏC SÖÏ, Quyeån 2 21

leä haï tieän cho hieàn thuû". Tôù gaùi noùi: "Ñaïi gia, tuy toâi mong ñöôïc thoaùt khoûi kieáp noâ leä haï tieän, nhöng toâi laïi mong muoán ñöôïc cuøng oâng giao hoan". Tröôûng giaû noùi: "neáu hieàn thuû muoán theá thì cöù theo yù nguyeän cuûa hieàn thuû. Khi naøo nguyeät kyø qua, thaân thanh tònh thì haõy ñeán baùo cho toâi bieát". Thôøi gian sau, khi nguyeät kyø qua, thaân thanh tònh, ngöôøi tôù gaùi lieàn ñeán baùo cho tröôûng giaû bieát, tröôûng giaû lieàn cuøng ngöôøi tôù gaùi giao hoan. Khoâng bao laâu sau, ngöôøi tôù gaùi mang thai, khi coâ mang thai taát caû kho taøng cuûa tröôûng giaû ñaày traøn. Ñuû ngaøy thaùng sanh ñöôïc moät beù trai dung maïo ñoan nghieâm, beù trai naøy vöøa sanh ra thì cuûa caûi trong nhaø taêng theâm. Sau ñoù tröôûng giaû môû tieäc aên möøng vaø nhôø thaân toäc ñaët teân, thaân toäc noùi neân ñaët teân laø Vieân maõn. Tröôûng giaû giao beù trai cho taùm baø vuù nuoâi: hai baø lo vieäc buù môùm, hai baø lo vieäc boàng giöõ, hai baø lo vieäc taém röûa, hai baø cuøng vui ñuøa, neân beù mau lôùn nhö boâng sen leân khoûi maët nöôùc, ñeán khi tröôûng thaønh hoïc thoâng caùc moân hoïc vaø caùc moân kyõ ngheä, laïi coøn coù theå daïy cho ngöôøi khaùc. Luùc ñoù ba ngöôøi con trai lôùn cuûa tröôûng giaû ñeàu ñaõ cöôùi vôï, chìm ñaém trong duïc laïc boû beâ gia nghieäp, tröôûng giaû thaáy vaäy neân ngoài choáng caèm lo nghó vôùi daùng veû öu saàu. Ba ngöôøi con thaáy cha nhö vaäy lieàn hoûi nguyeân do, tröôûng giaû noùi: "caùc con bieát khoâng, ngaøy xöa cha kieám ñöôïc 10 vaïn tieàn vaøng roài môùi cöôùi vôï, cho ñeán ngaøy nay ta vaãn töï kieám soáng. Caùc con vöøa cöôùi vôï xong lieàn ñam meâ duïc laïc, gia nghieäp ñaõ coù aét seõ tieâu taùn, ta lo sau khi ta cheát caùc con do ñaâu soáng coøn". Luùc ñoù ngöôøi con thöù moät côûi boâng tai baùu ñang ñeo xuoáng vaø thay vaøo baèng ñoâi boâng tai goã, theà raèng: "neáu con khoâng theå buoân ban kieám lôøi ñöôïc 10 tieàn vaøng thì troïn ñôøi khoâng ñeo boâng tai baùu nöõa"; ngöôøi con thöù hai cuõng côûi boâng tai baùu xuoáng vaø thay vaøo baèng ñoâi boâng tai ñoàng ñoû ; ngöôøi con thöù ba cuõng côûi boâng tai baùu xuoáng vaø thay vaøo baèng ñoâi boâng tai thieác. Do nhaân duyeân naøy neân ngöôøi con ñaàu voán teân laø An laïc, nay ñöôïc goïi laø Boâng tai goã; ngöôøi con thöù hai voán teân laø Thuû hoä, nay ñöôïc goïi laø Boâng tai ñoàng; ngöôøi con thöù ba voán teân laø Hoan hæ, nay ñöôïc goïi laø Boâng tai thieác. Caû ba ngöôøi con ñeàu ñem haøng hoùa vöôït bieån mua baùn kieám lôøi, ngöôøi con thöù tö thaáy vaäy cuõng muoán vöôït bieån mua baùn kieám lôøi nhö caùc anh, tröôûng giaû noùi: "coøn nhoû chöa ñuû söùc vöôït bieån, con haõy ôû laïi coi ngoù haøng hoùa trong phoá chôï". Thôøi gian sau ba ngöôøi con

trai lôùn trôû veà vôùi nhieàu taøi vaät ñaõ kieám ñöôïc ñöa cho cha xem, moãi ngöôøi ñeàu kieám ñöôïc soá tieàn 10 vaïn tieàn vaøng nhö ñaõ theà vôùi cha. Luùc ñoù Vieân maõn cuõng muoán cha mình xem taøi vaät maø mình ñaõ kieám ñöôïc trong phoá chôï, ngöôøi cha noùi: “con khoâng ñi xa thì soá tieàn kieám coù laø bao maø xem xeùt”, Vieân maõn

SOÁ 1448 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA DÖÔÏC SÖÏ, Quyeån 2 21

noùi: “con tuy khoâng ñi xa nhöng xin cha haõy xem xeùt”, ngöôøi cha mieãn cöôõng xem xeùt, khoâng ngôø soá tieàn caäu uùt kieám ñöôïc laïi gaáp boäi caùc anh, ngöôøi cha vui möøng suy nghó: “con uùt coù phöôùc ñöùc lôùn, tuy khoâng ñi xa nhöng laïi thu ñöôïc nhieàu tieàn taøi nhö vaäy”. Thôøi gian sau ngöôøi cha laâm bònh lieàn suy nghó: “sau khi ta maát, caùc con aét seõ chia reõ, ta neân tính keá tröôùc”, nghó roài lieàn baûo caùc con: “caùc con haõy mang cuûi ñeán ñaây”, khi cuûi ñöôïc mang ñeán, ngöôøi cha noùi: “caùc con haõy cuøng ñoát ñoáng cuûi”, sau khi ñoáng cuûi ñöôïc ñoát leân, ngöôøi cha noùi: “caùc con haõy phaân chia ñoáng cuûi ñang chaùy vaø mang ñi”, sau khi phaân chia, moãi ngöôøi mang cuûi ñi thì ñoáng cuûi lieàn taét, ngöôøi cha noùi: “caùc con thaáy khoâng?”, ñaùp thaáy, ngöôøi cha lieàn noùi keä: “Ñoáng löûa döïa nhau neân röïc saùng, Neáu ñem phaân taùn lieàn bò taét, Anh em chung soáng cuõng nhö vaäy, Neáu chia reõ aét bò tieâu dieät”. Caùc con neân bieát, sau khi ta maát caùc con khoâng neân nghe theo lôøi vôï maø chia reõ nhau. “Neáu nghe lôøi vôï, nhaø lieàn tan, Ngöôøi tænh nghe goïi, taâm thoâi thuùc, Nöôùc bò phaù ñeàu do quan xaáu, Do quaù tham neân caét aân tình.” Noùi keä xong, ngöôøi cha baûo ngöôøi con trai lôùn ôû laïi, coøn taát caû ra ngoaøi, noùi raèng: “sau khi ta cheát, con laø con tröôûng neân soáng cuøng em uùt, chôù coù chia lìa, cuûa caûi coù theå boû nhöng khoâng ñöôïc boû rôi em uùt, vì sao, vì em uùt cuûa con coù phöôùc ñöùc lôùn”, lieàn noùi keä: “Tích tuï ñeàu tieâu taùn, Cao ngaát aét rôi rôùt, Hoäi hoïp aét bieät ly, Coù maïng ñeáu phaûi cheát”. Noùi keä xong lieàn qua ñôøi, caùc con lo tang leã roài ñöa xaùc cha ñeán trong röøng thaây cheát hoûa thieâu, sau ñoù baøn vôùi nhau: “khi cha coøn soáng, moïi thöù caàn duøng ñeàu do cha cung caáp ; nay cha maát, chuùng ta neân hoïp löïc buoân baùn caàu lôïi laøm cho gia nghieäp ngaøy caøng höng thònh”, ngöôøi em uùt laø Vieân maõn cuõng muoán cuøng ñi, ngöôøi anh caû noùi: “em neân ôû laïi ñaây mua baùn vaø troâng coi gia nghieäp, coøn caùc anh mua baùn ôû phöông xa”, noùi xong cuøng chia tay nhau, moãi ngöôøi ñeàu mang theo haøng hoùa ñeán phöông xa mua baùn, Vieân maõn ôû laïi nhaø troâng coi gia nghieäp. Luùc ñoù ba ngöôøi chò daâu ñeàu sai ngöôøi haàu ñeán choã chuù uùt xin nhöõng vaät

SOÁ 1448 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA DÖÔÏC SÖÏ, Quyeån 2 23

duïng caàn thieát, gaëp luùc chuù uùt tieáp khaùch haøng laâu, ngöôøi haàu khoâng theå gaëp ñöôïc, chò daâu caû hoûi ngöôøi haàu nguyeân do roài noùi: “con cuûa tôù gaùi laøm gia chuû thì chuùng ta laøm sao an oån ñöôïc”, noùi roài baûo ngöôøi haàu

canh chöøng khi naøo vaéng khaùch thì ñeán xin, laàn naøy ñeán ñuùng luùc khoâng coù khaùch haøng neân nhaän ñöôïc ñuû thöù vaät duïng mang veà. Hai ngöôøi haàu cuûa hai chò daâu keá ñeán xin vaät duïng cuõng gaëp tröôøng hôïp nhö chò daâu caû khoâng xin ñöôïc lieàn, laïi thaáy ngöôøi haàu cuûa chò daâu caû nhaän ñöôïc ñuû thöù vaät duïng mang veà lieàn hoûi vì sao, ngöôøi haàu cuûa chò caû noùi: “vì xin ñuùng luùc chuù uùt khoâng coù tieáp khaùch haøng neân toâi nhaän ñöôïc caùc thöù vaät duïng mau”. Hai ngöôøi haàu naøy sau ñoù thöôøng ñi theo ngöôøi haàu cuûa chò daâu caû canh ñuùng luùc chuù uùt khoâng coù tieáp khaùch haøng ñeå nhaän ñöôïc caùc vaät duïng mau, hai ngöôøi chò daâu keá hoûi nguyeân do, hai ngöôøi haàu noùi roõ söï vieäc, hai ngöôøi chò daâu keá oâm loøng oaùn giaän noùi raèng: “con cuûa tôù gaùi laøm sao troâng coi gia nghieäp chu ñaùo ñöôïc”. Thôøi gian sau, ba ngöôøi anh trôû veà vôùi nhieàu taøi lôïi, ngöôøi anh caû hoûi vôï: “chuù uùt coi ngoù gia nghieäp, cung caáp moïi thöù coù chu ñaùo khoâng?”, ñaùp laø raát chu ñaùo. Luùc ñoù hai ngöôøi anh keá hoûi vôï thì hai ngöôøi vôï naøy ñeàu noùi: “con cuûa tôù gaùi coi ngoù gia ngieäp thì laøm sao chu ñaùo ñöôïc”, hai ngöôøi choàng nghe roài lieàn suy nghó: “taát caû phuï nöõ ñeàu hay tranh chaáp, neáu nghe lôøi hoï anh em seõ chia lìa”. Thôøi gian sau, ñuùng luùc chuù uùt môû kho luïa ca thi thì con cuûa ngöôøi anh caû ñeán, chuù uùt lieàn choïn moät xaáp vaûi toát cho noù. Hai ngöôøi chò daâu keá thaáy vaäy lieàn sai con mình ñeán xin, khoâng may chuù uùt ñaõ ñoùng kho luïa Ca thi vaø ñang môû kho vaûi khaùc xaáu hôn, thaáy hai chaùu ñeán chuù uùt lieàn ñöa cho moãi chaùu moät xaáp vaûi mang veà. Hai ngöôøi chò daâu keá thaáy cho con mình vaûi xaáu lieàn noùi vôùi choàng: “anh thaáy khoâng, con cuûa anh caû ñöôïc luïa Ca thi, coøn con chuùng ta chæ ñöôïc vaûi xaáu”, ngöôøi choàng suy nghó: “con anh caû ñeán ñuùng luùc kho luïa Ca thi ñang môû, con con chuùng ta ñeán luùc kho khaùc ñang môû”. Thôøi gian sau, chuù uùt ñang môû kho ñöôøng pheøn thì con cuûa anh caû ñeán, chuù uùt lieàn cho noù moät tuùi ñöôøng pheøn; hai chò daâu keá thaáy vaäy lieàn sai con ñeán xin, khoâng may kho ñöôøng pheøn ñaõ ñoùng, gaëp luùc chuù uùt ñang môû kho ñöôøng caùt neân chuù uùt ñöa cho moãi chaùu moät tuùi ñöôøng caùt mang veà. Hai ngöôøi chò daâu keá thaáy vaäy lieàn noùi vôùi choàng: “anh thaáy khoâng, con cuûa anh caû ñöôïc ñöôøng pheøn, con chuùng ta chæ ñöôïc ñöôøng caùt”, nghe vôï gieøm pha chaâm chích maõi nhö theá neân hai ngöôøi anh keá ñeàu muoán chia taøi saûn ra ôû rieâng, hai ngöôøi baøn vôùi nhau: “neáu phaân chia thì ñoà vaät trong nhaø vaø ruoäng vöôøn ôû ngoaøi laø moät phaàn; ñoà vaät trong kho vaø haøng hoùa mua baùn ôû ngoaøi laø moät phaàn; Vieân maõn laø moät phaàn. Neáu anh caû nhaän

ruoäng vöôøn vaø ñoà vaät trong nhaø thì chuùng ta nhaän ñoà vaät trong kho vaø haøng hoùa mua baùn beân ngoaøi; ngöôïc laïi neáu anh caû nhaän vaät trong kho vaø haøng hoùa beân ngoaøi thì chuùng ta nhaän ñoà vaät trong nhaø vaø ruoäng vöôøn beân ngoaøi. Phaân chia nhö theá ñeå trò phaït Vieân maõn, khieán cho noù chòu khoå sôû”. Baøn tính xong caû hai ñeán choã ngöôøi anh caû noùi roõ söï vieäc, ngöôøi anh caû noùi: “gia nghieäp tan naùt ñeàu do nghe lôøi vôï, caùc em haõy suy nghó laïi”, hai ngöôøi em keá noùi laø ñaõ quyeát yù roài, ngöôøi anh caû noùi: neáu vaäy

haõy môøi ngöôøi ñoaùn söï ñeán", hai ngöôøi em keá noùi: chuùng em ñaõ baøn tính kyõ roài, khoâng caàn môøi ngöôøi ñoaùn söï", lieàn noùi roõ söï phaân chia taøi saûn nhö ñaõ tính ôû treân, ngöôøi anh caû hoûi: "Vieân maõn khoâng ñöïoc chia phaàn hay sao?", hai ngöôøi em keá noùi: "noù laø con cuûa ñöùa tôù gaùi laøm sao coù phaàn ñöôïc, nhöng chuùng toâi ñaõ xeáp noù vaøo trong soá cuûa caûi trong nhaø, neáu anh thöông thì nhaän noù", ngöôøi anh suy nghó: "khi laâm cha coù daën ta ñöøng boû rôi noù, cuûa caûi coù theå boû nhöng ñöùa em uùt khoâng neân boû", nghó roài ngöôøi anh noùi: "nhö lôøi em ñaõ noùi thì anh nhaän Vieân maõn". Sau khi phaân chia gia saûn xong, ngöôøi ñöôïc chia nhaø lieàn ñuoåi chò daâu ra, noùi laø nhaø ñaõ ñöôïc chia; ngöôøi ñöôïc chia kho ñoà vaät lieàn ñeán kho ñuoåi Vieân maõn ra noùi laø ñaõ ñöôïc chia. Luùc ñoù chò daâu caû cuøng Vieân maõn ra ngoaøi tìm ñeán nhaø ngöôøi quen, nhöõng ñöùa con cuûa chò daâu caû ñoùi buïng keâu khoùc, chò daâu baûo Vieân maõn cho chuùng thöùc aên, Vieân maõn baûo ñöa tieàn, chò daâu noùi: "chuù duøng öùc tieàn vaøng ñeå mua baùn, laáy moät ít tieàn mua thöùc aên cho chuùng khoâng ñöôïc sao?", ñaùp: "toâi ñaâu bieát tröôùc coù vieäc phaân chia gia saûn naøy, neáu bieát tröôùc toâi ñaõ caát giaáu voâ löôïng öùc tieàn vaøng ô choã khaùc". Chò daâu caû ñaønh phaûi moùc tieàn ñöa cho Vieân maõn ñi mua ít thöùc aên, Vieân maõn caàm tieàn ñi vaøo chôï boãng gaëp moät ngöôøi gaùnh cuûi ñi baùn, nhìn thaáy trong gaùnh cuûi coù loaïi goã quyù ôû trong bieån goïi laø Ngöu ñaàu chieân ñaøn, lieàn hoûi ngöôøi baùn cuûi "anh baùn gaùnh cuûi naøy bao nhieâu?", ñaùp: "chæ caàn 500 tieàn", Vieân maõn noùi: "toâi seõ ñöa cho anh 500 tieàn", noùi xong ruùt laáy caây Chieân ñaøn trong gaùnh cuûi ra ñi vaøo trong chôï cöa thaønh boán khuùc, phaàn boät vuïn Chieân ñaøn ñem baùn ñöôïc moät ngaøn tieàn lieàn trôû laïi giao cho ngöôøi baùn cuûi 500 tieàn roài baûo ngöôøi gaùnh cuûi gaùnh ñeán ñöa cho chò daâu, noùi laø Vieân maõn baûo gaùnh tôùi. Ngöôøi aáy y theo lôøi gaùnh tôùi choã chò daâu, chò daâu thaáy gaùnh cuûi ñaám ngöïc keâu leân: "Vieân maõn sao maø ngaây daïi nhö theá, cuûa caûi vöøa bò phaân taùn thì trí hueä cuõng khoâng coøn. Toâi baûo mua thöùc aên laïi ñi mua cuûi maø khoâng coù thöùc aên gì ñeå naáu caû".

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.